

૧૮૮૫

ઓસ્વાહરણનો.

ગાયનરૂપી ઓપેરા.

૧૮૮૫ રચનાર (૦૧૬),

કા. દામોદર રતનસી સોમાણી.

(સર્વ પ્રકારનો હક પ્રસિદ્ધકર્તાએ રાખ્યો છે.)

મુંબઈ;

સુબોધપ્રકાશ છાપખાનામાં છાપ્યું.

સંવત ૧૯૩૯. સને ૧૮૮૩.

કિંમત ૧ આને.

સારી ચાચ, સસતો ભાવ.

ચીનાઈ.

	કિમ્મત રતલના	ર. આં
૧ કુ નંબર ૧	...	૨ ૦
પીકુ " ૨	...	૧ ૮
૧૪૫૦ રોઝ પૌચાંગ	...	૧ ૪
૧૧ ચાચ નંબર ૧	...	૧ ૪
૧૧ ચાચ " ૨	...	૦ ૧૪
૧૧ પૌચાંગ ...	...	૧ ૦
૧૧ ચાચ પીકુ	...	૧ ૦
૧૧ મીકસચર ...	...	૦ ૧૪
૧૧ સેન્ટેડ ચાચ પીકુ	...	૦ ૧૨
૧૧ રિયલ ફેસો કોંગો	...	૦ ૧૨
૧૧ ...	...	૦ ૧૨
૧૧ ફેસો કોંગો...	...	૦ ૧૦
૧૧ કોંગો ...	...	૦ ૮

હોંકુચાની ચાહે.

કાંચાવેલી ફોવરી ચાચ પીકુ	...	૧ ૮
કાંચાવેલી એકસ્ટ્રા ફાઇન ચાચ પીકુ	...	૧ ૪
કાંચાવેલી એકસ્ટ્રા ફાઇન પીકુ	...	૧ ૨
ચાચના એન્ડ હાઇડ્રન બેસ્ટ ક્વાલીટી દામોદર મીઠાસચર	...	૧ ૨
રાયલ ફેમેલી માસચર	...	૧ ૦
કાંચાવેલી પીકુ સૌચાંગ	...	...
કાંચાવેલી સૌચાંગ	...	...

ઓસ્વાહરણનો ઓપેરા.

પ્રવેશ ૧ લો. (સ્થળ રસ્તો.)

સહીયોસહિત ઓસ્વા ગાતી ગાતી આવે છે.

ઓખાહરણની ઢાલે.

ચાલો ચાલો બેની આજ નંધએ, ભેટ માતા તણી પ્રીતે લઈએ;
અક્ષત ચંદન કુમકુમ લઈને, પાસે માતા તણી પ્રીતે નંધને.
પુજન કરશું આપણુ પુરી પ્રીતે, રીજે ગવરી અતી એવી રીતે;
પછી માતા ચરણ શીશ નામી, માગું મન ગમતોરે હું સ્વામી.

(જાય છે.)

પ્રવેશ ૨ નો. (પાંદરમાં માતાનું મંદિર.)

ઓસ્વા સહીઓસહિત પ્રવેશ કરી યથાવિધિ

પાર્વતીનું પુજન કરીને.

ગરબી.

માની લેજો માતાજી પુજન અમારું; કરીને ક્ષમા ચુક બાળનીરે;
પુરણ પ્રીતે માતા જન્યવાં આવ્યા, વર દઈ દુખડાં ટાળોનીરે.

પાર્વતી—કોઈ ચઢાવે ધનુષપાણ—(એ રાહ.)

માગી લે તું પુત્રી મારી હોય આશ તારી,
આપીને ઇચ્છીત દ્વળ દઉ તને હું તારી.

ઓસ્વા—**હારી.**

નાં માથું સહાય તારી ઈચ્છા છે રે ને મારી—મા.
 આપ મને તુ રૂપે અતી સુંદર, સ્વામી રૂડો ધૈર્ય ધારી,
 એટલી અરજ આજ પુરી કરીને, જાઉં આપ બલહારી;
 દીકરી છઠું હું તમારી.—મા માથું.

પાર્વતી—**મરખી.**

મળશે મળશે મળશે રે, પુત્રી સ્વામી સુશોભિત મળશે,
 વૈશાક શુદ્ધ દ્વાદશીને દીવશે, સ્વભાવીશે તને કળશેરે.—પુ.

ઘઘી સાથે— સાખી મરાઠી ચાલતી.

અમપર આજે કૃપા કરીને કર્યા અતુલ ઉપકારી,
 હવે માત જાવા તીજધામે રજા માગીએ તારી. (જાય છે.)

પ્રવેશ ૩ જો. (શહેરનો રસ્તો.)

(બાણાસુર કૌભાંડ સાથે આવે છે.)

બાણાસુર—**ઘેત,**

બશ બશ ઓખાને કરવી જોશે કદ, એ વાતમાં છે મારી હાતીનો બેદ;
 માગ્યોછે ગવરીપાસે તેણે ને વર, તેજ વરથી જ્યારે મારા છેદવાના કર.
 ત્યારે શું કામનું એ પુત્રીનું લગન, કે કોથી ઉપજે તેમાં ખીતાને વીધન

માટે સાગર તીરે કરી ઓકાન્ત વાસ,
 તેમાં જઈ કરાવો સત્વર ઓખાનો નિવાસ;

કૌભાંડ—બહુ સારું મહારાજ જેવો આપનો વીચાર,

તેમજ હું જઈને કરું સરવે તઈયાર.

પ્રવેશ ૪ થો. (ઝાખાનો મેહલ.)

(એકલી કોચકપર સુતેલી ગાય છે.)

ઓસ્તા—

રાગ ગજલ.

અરી તાત તું થઈને અરે, પીઉ સંગતે ન મેલાવે કાં;
કામ અમીથીરે બળી જતાં, પ્રભુ મુજને કોન બચાવે કાં. અરી.
સમાન સર્ઈઅર મુજતણી, દેખી આવતા પતી નીજ લણી;
ખેંચે કોર કટાક્ષે ધુંધટ તણી, તેવા દીન પ્રભુ તે ન આપ્યા કાં. અરી.
શણુગાર સજીને સંચરે, ફેરા ચોરીના પીયુ સંગ ફરે;
આનંદથી પીયુને મળે, તેવા ભાગ્ય ભારા થયા ન કાં. અરી.
પગ્વાન તરેહ તરેહના કરે, અતી આદરે પીયુને ધરે;
પંખો સમક્ષ રહી કરે, તેવું સુખ મુજને મળે ન કાં. અરી.
અમી પ્રેહની થાય છે, જેમાં જોબનયું રે તપાય છે;
રોમ રોમ વેદના થાય છે, તોય પ્રાણુ પાપી ન જાય કાં. અરી.
(ગાતાં ગાતાં સુષ જાય છે.)

(અનીરૂઢવિશેનું સ્વપનું આવવાથી એકાએક જાગીને.

ઓસ્તા—

રાગ ઈન્દ્રસભા.

આવો આવો આવો પીઉ, મુજને કરો શાંત;
ખીડી મારે રીસ કરીને, ક્યાં ગયા એકાંત.
એવું જાણ્યું હોત તે। પ્રથમ કેહેત નહી નાપ;
પરમ પ્રીય મુજ પતી સંતાપ ગયા કયાય.
સંતાયા ત્યાં કેમ પીઉ, આવો જલદી બહાર;
ખી મરું હું એકલી, નહી લગાડો વાર.

મસ્કરી મન તમ તણે, જીવ મારો જાય;
કૃપા કરી મુજ ઉપરે, દાસીની કરો સહાય.
હાંશી છે મન તમ તણે, થાય મને બહુ હાણ,
દર્શણ નહી દોળે તમે તો, કાડીશ મારા પ્રાણ.

(ચિત્રલેહા દાખલ થાય છે.)

ચિત્રલેહા—અરે લાલદેવ ઈસતરફ જલદ આ. (એ રાગ)

અરે બાઈ તું કેમ થઈ વ્યાકુળી,
શુધ ખુધ શરીરની તું ગઈ ક્યાં ભુલી;
ન સમજાય એવું લવે છે તું શું,
એકાએક બેની તુજને આ શું થયું.

ઓસ્વા—

લલીત.

અરર હાયરે પ્રાણ જાયરે, સુખ સદા ગયું અરર હાયરે.
કર્મ કુટીયું શું અરે થયું, સ્વમામાંય તો સર્વરે ગયું;
બેની વાત હું કહું છું વરણી, સ્વમા માંય તો હુંજ પરણી,
તેનાજ કંઠમાં નાખી હાયરે, બીડીને માટે રીશાણા નાથરે;
રીશ તો કરી કોધાંધ તે થયા, બેની મારી એ ક્યાંયરે ગયા.

રાગ ઈન્દ્રસભા.

સાંભળ વાત બેની કહું. સ્વમુ આવ્યું આજ;
સ્વામી મુજને તો મળ્યો, જોખનવંત મહારાજ.
પરણી સાથે તેહની, હું રાખી પુરણ પ્રેમ;
બીડી ન ખાધી મુખતણી, રીશાઈ ગયા એમ.

ચિત્રલેહા— રાગ ઉપર પ્રમાણે.

સ્વામી સ્વામી કરતી સુતી, સ્વપનું આવ્યું તેહ;
 પણ સાચું હું દઉ કરી તો મેળવું તુજને એહ.
 ચિત્ર બતાવું તુજને છે પૃથ્વિના રાજન;
 લાવું છું હું આ ઘડી, દેખાડું તુજ સ્વામીન.

(ચિત્ર લેવા નય છે,)

ઓસ્તા— રાગ પરજની હુમરી.

તારી પ્રીતની લેહ મને લાગી,—એ વાર.
 મ્યાં ગયો પીયું મ્યાં ગઈ ચિત્રલેહા;
 પ્રીતને બદલે શોકમાં પડીયાં.—પ્રીતની.
 શું કરું પીયુ નહીં મ્યાં હવે;
 જીવવું જેમ જળવીનાં મછલીયાં.—પ્રીતની.

(ગાતાં ગાતાં મુઠ્ઠા ખાય છે.)

(હાથમાં છખીઓ લાવી તેને સાવધ કરતા.)

ચિત્રલેહા— રાગ ઇન્દ્રસભા.

યા બેની હાશીયાર હવે, ચિત્ર જોને તું;
 દે બતાવી પીયુ તારો, લાવી આપું હું.
 (એમ કહી એક ચિત્ર ઓખાને આપે છે.)

ઓસ્તા— રાગ ઉપર પ્રમાણે.

દીસે છે આ દબડી જેવો, નાણે રાની ભુંડ,
 માથું એનું ઘડા જેવું, હાથ નાણે સુંઠ.
 (એમ કહીને છખી પાછી આપેછે એટલે ચિત્રલેહા ખીજી આપેછે.)

ઓસ્વા— દીસે છે આ કેવો સુંદર, રૂડો આ હોશીયાર;

આયુધ અંગ સજી કરી, લડવાને છે તૈયાર.

જોઇ સુંદર સ્વરૂપ એનું, મન સૌનું મોહાય;

તોય જેની મુજ પીયુ સમ, તે કદી ન થાય.

(તે ચિત્ર પાછું આપેછે એટલે ચિત્રલેહા અનીરૂઢનું ચિત્ર આપેછે.)

ઓસ્વા—

તે જોઈને.

ગરહુમને દીલ સનમકુ દીઆ.—(એ રાગ.)

અરે મારા પ્યારા પતી તું ગયો તો ક્યાં;

તું ગયો તો ક્યાં પીયુ, તું ગયો તો ક્યાં;

મુજને છોડી એકલી હીયાં તું ગયો તો ક્યાં.

અરે.

ખીડી માટે રીસ કરીને, છોડી આ જાયાં;

દયા ન આવી દીલમાં તારા છોડી જતાં હ્યાં.

અરે.

(એમ કહી છાતી સાથે દાખેછે એટલામાં ચિત્રલેહા દાખલ થાયછે.)

ચિત્રલેહા—

રાગ ઉપર પ્રમાણે.

અરે મારી જેની આ તો ચિત્ર છે હીયાં,

ચિત્ર છે હીયાં રે જેની, ચિત્ર છે હીયાં;

પરમ પ્રિયપતી તારો, છે દુવારીકાં—અરે.

પ્રદુમનનો સુત છે એ તો જલદવ કુલનો રાય;

જેની આજ્ઞા હોય તારી તો, દાસી લેવા જાય.—અરે.

ઓસ્વા—

ગોરી ચલી સાસરે.—(એ રાગ.)

જેની જલદી આવજો લઈને પીયુ મારા,

હું જુરી જુરીને મરીશ વિના તારા.

જેની ઘડી એકે તુજ વિના અહીંજ જાશે,

તે મારે મ ન તો વપશોજ જણાશે.

કરું હાથ જોડીને અરજ બેહની તારી,
અતી યત્ને લાવજો પીયુને સંભાળી.

ચિત્રલેહા—(આગતસ્વાગત કરીને જતાં જતાં.)

રાગ ઈન્દ્રસલા.

અરે મારી બેની તુજને કરું હું પ્રણામ.
પતી તારો લઇ કરીને આવું હું આ ઠામ.

પ્રવેશ ૫ મો. (ગોમતીનો કીનારો.)

કેટલીક સ્ત્રીઓ પાણીના બેડાં લઈ આવીને ગાય છે.

સ્ત્રીઓ—ગરબી. જાની ભુદર રંગ રસીલા—(એ રાગ.)

આવો બેની ગીત ગાઇએ આજ પ્રીતેરે,

ગાર્હએ આનંદ ઉપજે એ રીતે—આવો.

શુભ ઓછવનો દીન આજેરે, તેથી વાજાંત રડા વાજેરે,

દીસે ગગન મંડળ જેમ ગાજે.—આવો.

આપો તાળી અતી ઉમંગેરે, જેથી રાગ ચડે પુર રંગેરે;

તો તો આનંદ માશે ન અંગે.—આવો.

ઓઝવ વસંત તણો છે સુંદરે, ખીલ્યાં ફુલ રડાં બાગ અંદરે;

તેથી સુગંધીમય થઇ રહ્યા મંદિર.—આવો.

પુન્ય દ્રવ્યાં છે આપણના પુરવનારે, તેથી જન્મ પામ્યા દારીકામારે;

રડાં દર્શન થાય ગોમતીના.—આવો.

(સ્ત્રીઓ જાય છે, ચિત્રલેહા દાખલ થાય છે.)

ચિત્રલેહા— ઈન્દ્રસલા.

આવી પુગી ગોમતી સુધી જાનું દારકા માંહે;

ચોકી સુદરશન તણી છે કેમ હવે જવાય.

(૧)

ચિત્રલેહા આગળ ચાલવા માંડે છે તેવામાં સુદર્શન ચક્ર એકાએક
તેનું માથું કાપવા જાય છે તેવામાં નારદજી અંતરીક્ષથી
આવીને કહે છે.)

નારદ—

શ્લોક.

સાંભળ સુદર્શન મર્મ એ તણો, ઈચ્છા છે એ ઈશ્વરી;
આવી છે હરણુ કરવા, અનીરધનું જવા દેજે સુખે કરી.
(ચિત્રલેહાને કહે છે.)

રાગ ઇન્દ્રસભા.

લઈ જજે અનીરધને નહી નડે વીરન,
ધમ્મ પુરણુ તુજ થશે એવું છે મુજ વચન.
(નારદ અંતરધ્યાન થઈ જાય છે ચિત્રલેહા જાય છે.)

પ્રવેશ ૬ ઠા. (આખાનો મેહલ.)

ઓસ્તા—

(એકલી ગાય છે.)

બદલ ગયો નેનારે—(એ રાગ.)

રીસાઈ ગયા ખારારે, રીસાઈ ગયા ખારારે;
કેમ જીવાયરે, રીસાઈ ગયા ખારારે.

સાખી—લાગ હોય તો તોડીએરે, પ્રીત ન તોડી જાય;
કાગળ હોય તો વાંચીએરે, કરમ ન વાંચું જાયરે.—રી.

સાખી—કુવો હોય તો તાગીએરે, સમુદ્ર તાગ્યા ન જાય;
ખેતર હોય તો ખેડીએરે, ડુંગર ખેડ્યા ન જાયરે.—રી.

સાખી—પાંખ હોય તો ઉડીએરે, મનુષ્યથી કેમ ઉડાય;
પાસે હોય તો મનાવીએરે, છેટેથી કેમ મનાવાયરે.—રીસાઈ

(ચિત્રલેહા લખમાં હીડિળા લખ દાખલ થાય છે.)

ચિત્રલેહા— વલણ.

થા બેની હોશીઆર હવે, થઇ ઇચ્છા પુરણુ તુજ તણી;
જગાડ તુજ સ્વામીને ન રીસાય તે યત્ને કરી.

ઓઝા— (હીડિળા પાસે આવીને.)

રાગ ઈન્દ્રસભા.

એજ મારો અનીરૂઢ છે, પ્રાણ તણો આધાર;
હરી લાવી તું યત્નથી, માનું તારો ઉપકાર.

(અનીરૂઢને જગાડે છે.)

મત ખીછરો સાજન હુમશે.—(એ રાગ.)

પીયુ બોલો હરીને અમથી,—બે વાર.

પ્રીત લાગી છે મારી તમથી.—પીયુ.

એવી શું નિદ્રા આવે પીયુ તમને,

હવ બળે મારો ગમથી.—પીયુ.

અમે વાસી છઇએ હીયાના, તમે દુરના પંથી;

થઇ હોશીયારને ઉઠો જાળવી મળો પ્રીત પરમથી.—પીયુ.

અનીરૂઢ— (જાત્રત થતાં.)

રાગ ઈન્દ્રસભા.

સ્વપ્ન છે કે ખરેખર, નથી જણાતું આ;

મેહલ મારો દીસતો નથી, આવ્યો છું હું ક્યાં;

ધેરથી મારું હરણુ કરી, કોણે કીધો ક્ષેશ,

સ્ત્રીઓ આ કોણ છે, કંઇ દીશે બાળે વેશ,

બોલ વેલી બોલ જલદી, મમં તું ઉઘાડ;

વાર લગાડીશ તું હવે તો, કરીશ તુજને પ્રહાર.

(એમ કહી તરવાર ઉગામે છે.)

ઓસ્તા—પરમ પ્રીય પતી મારા, એવડી શીદને રીશ;

મારવી હોય તો મારો મુજને, આ રહ્યું મારું શીશ.

(એમ કહી મસ્તક ધરે છે.)

ચિત્રલેહા—

રાગ ગઝલ.

એ બાણાસુરની છે બાળા, નામ એનુંજ છે ઓખા,

વરી એ તો તું સ્વપ્નનામાં, હવે છોડીને જશો ક્યાં.

અનીરુઘ—મુકાવ્યું ગામને સજન, પીતા એતો છે અસુરજન,

વરું સાથે હું એની કેમ, છઉ જલદવ કુળનો તન.

ઓસ્તા—મરમ જાણું છું હું એના, કુળ કેવા છે જલદવના;

વીચારીનેજ બોલો હીયાં, કેવાં છે કામ પીતામહના.

રીઝ મુતાને કુબ્જ નાર, તે થકી હું નથી ઉતાર;

વાત પ્રદુમનની સંભાર, રાખું છું લાજ હું આ વાર.

(ફરી ઉભે છે.)

અનીરુઘ—એવાં શીદને દીઓ મેણાં, રીશ મુજને ચડીતી લાં;

ફરીને શું જીવો છો ત્યાં, આવો જલદી તમે તો લાં.

(એમ કહી તેની પાસે જવા માંડે છે.)

ઓસ્તા—(તેને ભેટીને) બેઠાદ મુજે યાદ હુયે.—(એ રાગ.)

જીદાર્થ મને યાદ છે અનીરુઘ તમારી,

કદી ન છોડું તમને હવે, રાખુ સંભાળી.—જીદાર્થ.

બેની ચિત્રલેહા તારી, હું છું ઉપકારી;

કેવી રીતે તુજને મુકુ બાઈ વીસારી.—જીદાર્થ.

ચાલો મહેલમાં કરીએ હવે, લમની તૈયારી;
કદી ન છોડું તમને હવે રાખું સંભાળી.

(ગાતાં ગાનાં જાય છે.)

(શીપાર્થઓ મહેલની નીચે ચોકી કરતા હતા તેઓ અવાજ
સાંભળીને.)

૧ લો ચોર્તાવાલો— ઘેત.

ઉઠ ભાઈ ઉઠ વેહેલો જલદીથી થા હોશીઆર,
આવે છે અવાજ મુજને માણસનો આ ઠાર.
રહી હોશીઆર ને ચોકી કરજે હીયાં તું,
રાય બાણાસુરને જઈને ચેતાવું છું હું.

(એમ કહી ચોકીવાલો જાયછે તેની સાથે સેનાસહિત કૌભાંડ આવેછે.)

કૌભાંડ— (મહેલ તરફ જોઈને.)

ઘેત.

અરે ચોર જંબુક તું સંતાર્થ પેઠો ક્યાં,
બતાવ તારું જોર નીચે આવીને લાં.
કોણ છે તું જાતનો કોણ તારો તાત ;
બચાવ તારો તો થશે જો કહીશ સાચી વાત.

અનીરુધ—જમાઈ બાણાસુર તણો અનીરુધ માઈ નામ;
આયુધ હત જો મુજકને તો પુરત તારી હામ.

કૌભાંડ—જમ તારી વાટ જુવે છે પડી છે તુજમાં ચુક;
સીંહ હોય તો ઉતર નીચે દીસે છે જંબુક.

અનીરુધ—અરે અસુર ચંડાળ તું બકે છે શું એ વાત;
વદ વિચારી વાણી નહી તો થસે તારી ધાત.

દઉ બતાવી પ્રાક્રમ માં થા હવે હોશીઆર;
આ ભોગળે કરી હું પોહોચાડી દર્શ શ જમદાર.
(એમ કહી ભોગળ કાહાડી સૈન્ય વચે પડવા જાય છે.)

ઓચા— (તેને અટકાવીને.)

રાગ ઈન્દ્રસભા.

નહી નહી નહી પીયુ જવા દર્શ નહી;
પ્રથમ મારે મુજને પાછી જાઓ લડવા તહી.

અનીરુધ— જવા દીઓ પ્રીયા મુજને લડવાનું છે મન;
હું ક્ષત્રી થઇને સહન એવાં કેમ કરું વચન.
(આખાનો હાથ લરછોડીને સૈન્યમાં પડી કેટલાકને
મારી નાખે છે તેથી પ્રધાનસહિત કેટલાંક નાશી
જાય છે અને અનીરુધ એકલો ઉભેલો છે.)

ઓચા— (તેને જોઈને.)

નામ જાણેકા ન હયો યાર—(એ રાગ.)
મને તો ખીક લાગે છે પીયુજ તારી;
માટે જલદી આવ દોડી તું આગળ મારી.—મને.
પીતા મારે થયો એવો દુશમન ન થાએ તેવો;
તેથી કહું છું ખારા તુજને વારી વારી.—મને.

અનીરુધ— ધીરી થાને શીદને ખીલે છે તું પ્રીયા મારી;
વારે જલદી આવશે જદુપતી અમારી—ધીરી.
આવશે સૈન્યા જ્યારે ભારી જલવની હીયા;
જુગનું જોર વધ્યું છે તે એ દેશે ઉતારી.—ધીરી.

પ્રવેશ ૭ મો. (સ્તેતો.)

(બાળાસુરસહિત લશ્કર ગાતું ગાતું જાય છે.)

લશ્કર—ગઝલ. લાલે રૂખેશનમખરા—(એ રાગ.)

ચાલો ચાલો ચાલો આજ, સૌપર જીત મેલવવા કાજ;
જીત મેલવીએ આજને આજ, થાય દુનીયામાં આપણું રાજ.
ખડગ ધનુષ લઘ ઘાએ હોશીઆર, દુશમનથી લડવા તૈયાર;
મારી કાપીને કરીએ ઠાર, રાજ રેહેસે આપણા સરદાર.—ચાલો.

પ્રવેશ ૮ મો. (ઓખાનું માળીયું)

બાળાસુર— (અનીરૂઢને જોઈને.)

ખેત.

દીસે છે આ કેવો સુંદર સ્વરૂપે જાણે કામ;

લાંછન લાગે કુળને નહીં તો દેત કન્યા દાન.

અનીરૂઢ—કન્યા દાન મળી ચુક્યું શું રાખે અભીમાન;

મળવા કારણ તુજને આવશે હમણા જન.

બાળાસુર—આણસમંત્ર બકેછ શું તું આવ્યો તારો કાળ;

આ એક બાણમાં તુજને કરીશ હાલ બેહાલ.

(એમ કહી બાણ ચઢાવે છે.)

અનીરૂઢ—ખબર નથી તુજને તેથી કરેં છે બકબકાટ;

ગરવ તારો કરેં પુરો જોજો મારો હાથ.

(એમ કહી બાણાસુરના લશ્કરમાં કુદી, કેટલાંકનો નાશ

કરેછે, તે જોઈને બાણાસુર નાગપાંશથી બાંધી લેછે.)

ઓસ્તા—આહા પુરી ખીલી ચંદા—(એ રાગ.)

જગતનારે પ્રભુ ખારા, સહાય થા દાસને તાર.—જગતનારે.
પડે છે દુખ બહુ ભારી, તેથી તેને લે ઉગારી.—જગતનારે.
નાગપાશેથી છે બાંધ્યાં, હસે દુખતા એના સાંધા.—જગતનારે.
અરે તું વિશ્વપાલણહાર, પૌત્રતારાની લે સંભાળ.—જગતનારે.
(તેવામાં ગરૂપર બેઠેલા શ્રીકૃષ્ણ જાદવસહિત અંતરીક્ષથી આવે છે.)

કૃષ્ણ— (બાણાસુરને કહે છે.)

બેત,

બાળક સામે યુદ્ધ અરે શું કરે છે પ્રહાર;
લડવું હોય જો તારે તો થા હવે તર્કયાર.

બાણાસુર—પરપુત્રીની ચોરી કરે એવો તુજ કુમાર;
વારવો નહી તેહને પણ ઉલટો લાવ્યો વાર.

કૃષ્ણ— વાર લાવ્યા નથી અમે જન છે નિરધાર;
આવ્યા છઠ્ઠાએ પુત્રવહુને તેડવા આ વાર.

બાણાસુર—જન લઇને લલૈ આવ્યા કીધું રડું કાજ;
પેહેરામણીમાં દઉ હું તમને જમપુરીનું રાજ.

(એમ કહી બાણાસુરે માર ચલાવે છે.)

કૃષ્ણ— દુષ્ટ એવા વચન તું બઢેય શું આ વાર.

સહન કરવા બાણ મારા થા હવે તર્કયાર.

(એટલું બોલી તરવાર લઇને સૈન્યનો નાશ કરી બાણાસુરના
ચાર હાથ રાખી બાકીના કાપી નાંખે છે તેથી બાણાસુર
મૂઠાં ખાઇ પડે છે અને થોડીવારે હોશીયાર થઈ મહાદે-
વની પ્રાર્થના કરે છે તેવામાં મહાદેવ પ્રવેશ કરે છે.)

મહાદેવ—

(બાણાસુરને.)

બેત,

બેલ વેહેલો દાસ તારં કેમ થયું આવું મુખ,
સંભાર્યો શું કામ મુજને શું છે તારે દુઃખ.

બાણાસુર—અહો બોળા ઇશ કરો મુજતણી સંભાળ;

આ અહીરપતીએ આવા કીધા મારા હાલ.

મહાદેવ—(કૃષ્ણને) બોર ખાધા બીલડી તણા એજ તારી જાત.

સરમનાવી તુજને કાપતા મુજ શેવકના હાથ.

(એમ કહી કૃષ્ણ સાથે લડે છે તેવામાં બ્રહ્મા અંત-
રીક્ષથી બંનેની વચે આવી પ્રાર્થના કરે છે.)

બ્રહ્મા—

રાગ કેદારો.

બેઉને—પ્રભુ ક્રોધ સમાવો હાંયરે—નમો નમો.

હું તો લાગુ' બેહુને પાયરે—નમો. નમો

કૃષ્ણને—છો ત્રીભોવનના તમે તાતરે—નમો નમો.

મહાદેવને—કા આરંભ્યો ઉતપાતરે—નમો નમો.

કૃષ્ણને—કામા બહુ સામાના સંજોગીરે—નમો નમો.

મહાદેવને—ખરે બીલડીના તમે ભોગીરે—નમો નમો.

કૃષ્ણને—ઓ નિર્દય મામાના મારણરે—નમો નમો.

મહાદેવને—ઓ સસરાના સંહારણરે—નમો નમો.

કૃષ્ણને—પ્રભુજી ઉતારીએ હવે આપરે—નમો નમો.

મહાદેવને—બોળા ત્રીશુળ મુકીએ આપરે—નમો નમો.

(એમ કહી બંનેના હથીઆર મુકાવી બેટાવે છે બંનેને મળેલ

જેમ બાણાસુર પાસે જઈ બંનેને નમે છે અને બ્રહ્મા,

ઓખા તથા અનીરૂઢનો હસ્તમેળાપ કરાવે છે.)

બાળાસુર— (એક સીપાઈને.) બેત.

સેવક વેહેલો દોડ કળાવંતનીને બોલાવ.

ગાયન એક સુંદર આજની ખુશીમાં ગવરાવ.

(સીપાઈ જઈને કળાવંતનીને તેડી લાવે છે અને તે આવીને.)

કળાવંતની— રામ લાવણી.

છુટીરે દુખથી થઈ સુખણી ઓખાખાઈ આ વાર;

ખરે હાં ઓખાખાઈ આ વાર

સઉપર સહાય થયા કીરતાર,

લગ્ન કરશે ભોળો શંભુ, સાથે કામ કુમાર;

અરે હાં સાથે કામ કુમાર

સઉપર સહાય થયા કીરતાર.

કરે મંડળી હરીશ્ચન્દ્રની અર્જ સઉને આ વાર,

અરે હાં અર્જ સઉને આ વાર,

માને છે સર્વેનો ઉપકાર.

કળાવંતની— રાગ હોરી.

ઓખાને સહાય થાય છે, પ્રભુજી બલા આ વાર;

દુખડું દબાયુને સુખડું પીલ્યું, જીત પામીને અતે પ્યાર;

શંભુજી સરખા પીતા છે જેતાં, મહીમાનો નહી પાર.—ઓખા.

બ્રહ્માએ સ્તુતિ કરીને ભેટાવ્યા, ભોળા સાથે વિશ્વાધાર;

બાણાસુરને નિર્ભય થાપી, સજીવ કીધા લડનાર.—ઓખા.

કરે જેડીને કરે છે દામોદર, અરજ સઉને આ વાર;

કરવી ક્ષમા છે પ્રયત્નજ પેહેલું, ભુલ ને ચુક લગાર,—ઓખા.

૩. આ.

... ૦ ૧૦

... ૦ ૧૦

... ૦ ૧૦

વાપરવાની ખાંડ, કાંચી,
ફાવર, કોંકો, મુરબો,
ફન તંબાકુ બરગાઈ, ટર-
ખાત્રી બરેલી સસ્તો બાવે
રી થશે.

જાણી

અંક બાર લઈ

તરેહવાર તરકી તંબાકુની શીગારેટ (કામળની બીડીયો)

શો શો નાં બાકશ નીચે લખેલા બાવે મળશે.

૩. આ.

ફીશમીડિવક શીગારેટશ (કામળની બીડીયો) ... ૩ ૦

હેલન ... ૨ ૮

પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ ... ૨ ૦

પીટ્ટરીયા ... ૧ ૮

શુલતાન ... ૧ ૪

હારોઝ ... ૧ ૦

દામોદર રતનશી,

અને હિંદુસ્થાની ચહે વેચનાર.

સે નં. ૨૭, હંબાઇ.

કોલકાતાની રસ્તે મહ

❖ **सीताहरण नाटक**

❀ पिरसिंह चंद्रिकाणां ग

सीताहरण नाटकमांन

આખા હરણનો ગાયલ

કામસેન અને રસીકા

३३भाएडरानो व्यापे

वीरभती नाटकनां गाय

सदेवत सावर्णीगानो २

મદાલસાનો ઓપેરા

शरीरन करहाइनो अपेन

७६ कामसेन रसिद्ध नाटक

ध्वरते अकृण्ण याने ३

सहैषंत सावलींगाने ।

ક્રમલેખા, નાટકના ગા

गुल'महारे भुज'रशा

नारायणराव पेशवाने।

કચ્છમાં કપી—નાથેરી

सुरत नाष्टावटमां-म

भावनगरमां—शा. ५

हेक्षावरधी वेत्यवा म

10

कालाहाहवा—मह

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 104

...	...	0		
...	...	0	7	...
...	...	0	7	...
...	...	0	8	...
...	...	0	7	...
...	...	0	3	...
...	...	0	2	...
...	...	0	7	...
...	...	0	2	...
...	...	0	3	...

॥६॥ बोराम्भर.

સેદજી પોસ્ટવાળા પાસેથી

ਦੁਕਸੇਵਰਨੀ ਦੁਕਾਨੇਥੀ.

१ पाण्डुरावे भणशे.

દામોદર રત્નશી

૧. ૨૧, મુબાઇ.

